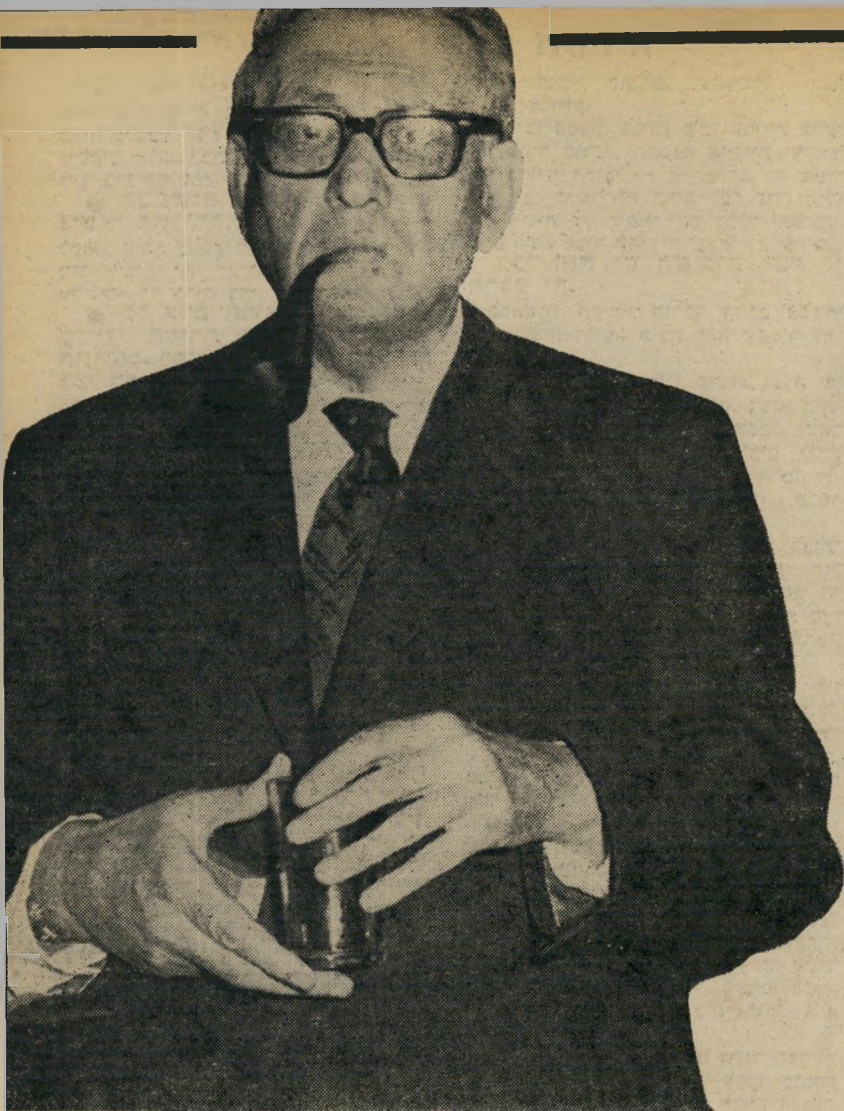

תחבולה

ושמה

חקירה

נשיא בית המישפט העליון אגרנט

את ההוראה לעסקי-הביש משנת 1954. באותה תקופה לא היה קיים חוק שאיפשר הקמת ועדה כזאת. על רקע זה הוכרז בן-גוריון לפרוש ממפא"י, ויעקוב שימ" שון שפירא היה התובע במישפט המיס" לגתי נגדו. במהלך הדיון הוא האשים את בן-גוריון בפליטת-פה. כ"גיאורפאסיס" טי"ת.

כאשר הגיע שפירא לכהונת שר המישפטים, רצה לתקן את המעוות. הוא חיבר חוק, שיאפשר להבא הקמת ועדות

אמנם, ועדה כזאת צריכה להתמנות על-ידי הממשלה, ומינוי כזה היה עלול לפגוע באמינותה. אולם הממשלה יכלה לבקש את נשיא בית-המישפט העליון לקבוע את הרכבה, ובכך היה נמנע מיכשול זה. הרכב סביר היה מדבר בשם עצמו.

אולם מבחינתה של גולדה, היו להצעה זו כמה מיגרעות. דיוניה יכלו להיות פומביים, חקירתה וכי זה להתפשט לשטחים מסוכנים, ובעיקר: היא יכלה לגמור את

גם לשעות קצרות של חופשה, תתפשט הביקורת הקטלנית לכל בית בישראל. איך סותמים את פי הביקורת? איך מורידים אותה מסדר-היום לפחות בתקופת בחירות?

- לכך יש שיטה בריטית בדוקה: ממנים ועדה.**
- השאלה היתה: איזו ועדה?
- בפני גולדה עמדו שלוש אפשרויות:
- ועדת-חקירה פרלמנטרית.
 - ועדת-חקירה ציבורית.
 - ועדת-חקירה מישפטית.

תוך התייעצות עם יועצה המישפטיים והפוליטיים, פסלה מיד את האפשרות הראשונה. הדבר היה גורם דווקא לתופעה שהיא רצתה למנוע: אספקת תחמושת ל-מתחריה במלחמת-הבחיירות. יתכן שעמדה לנגד עיניה גם הדוגמה של ועדת-החקירה של הסינאט האמריקאי בפרשת ווטרגיט, שעשתה נפלאות למען קבורתה הפוליטית של הנשיא ניקסון.

ההצעה השניה היתה הסבירה ביותר.

ממשלת גולדה מאיר אינה מסוגלת להשיג שלום, והיא הראתה שאינה מסוגלת גם לנהל מלחמה. אבל השבוע הוכיחה שעדיין יש לה כושר מזהיר לנהל את "מלחמות היהודים".

בחזית זו עשתה, עתה, את כל אשר לא עשתה במלחמת יומ" הכיפורים: כוננת בעוד מועד, מכת-נמנע וכלימת הסתערות האויב בעודה כאיבה.

איך לסחום כה?

גולדה מאיר ידעה שהיא לא תוכל לבלום את הגל הציבורי הגואה של ביקורת על המחזלים הריי-האסון, של ממ"שלתה. היא ידעה שגל זה יהפוך לנחשול, אשר יקבור תחתיו אותה ואת משה דיין. במשך כמה ימים עוד השלתה את עצמה שהגל יישכך מעצמו. אולם אחרי שמעיה את נאומיהם של מנחם בגין ואורי אבנרי בכנסת, ויתרה על האשלייה. היא ידעה שעם הורם של החיילים הקרביים, ולוא

השולם הזה מאשים:

- שהחלטת הממשלה בדבר כינון ועדת-חקירה, כפי שנוסחה, נועדה:
- למשוך למשך תקופה ארוכה את החקירה על מחזלי מלחמת יום-הכיפורים, על-ידי בחירת נוהל המאפשר סחבת בלתי-מונבלת.
 - להסיר מסדר-היום של המדינה למשך כל אותו זמן את הדיון על השאלות הגורליות ביותר העומדות על הפרק, וזאת בשעה שעל הציבור לבחור בהנהגה שתנהל את ענייניו בתקופה מכרעת.
 - לסתום את פי הביקורת הציבורית, על פי חוק ובאמצעים מליליים.
 - לפרוס מסך של סודיות על הנושאים החשובים ביותר של קיומנו הלאומי, ובכלל זה נושאים שאינם סודיים מטבע מהותם והידועים לכל אדם בישראל.
 - למנוע בצורה זאת הכרעה לאומית מהירה והוננת לגבי כושרם של ראשי השילטון — ובמיוחד של גולדה מאיר ומשה דיין — להמשיך ולנהל את המדינה.

חקירה מישפטיות — ואכן, יצא מתחת לידיו חוק מפורט, מדויק ומושלם. בחוק הזה משתמשת עכשיו גולדה, כדי למנוע את הדבר שי יעקוב שימשון שפירא עצמו תבע אותו לאחרונה: פיטוריו המידיים של משה דיין.

כי החוק של שפירא מספק לגולדה את האמתלה האידיאלית כדי להקפיא את ה"מצב, למנוע כל זעזועים במערכת-שילטונה ולהשתק כל ביקורת עליה ועל בני-חסותה. סעיפי החוק קובעים:

- **ברגע שנתמנתה ועדת-חקירה רה"ה הופכים כל הנושאים המפורטים להקירתה, ל"סוב יודיציה"**

עבורתה במהירות רבה מדי, ו"אולי אפילו לפני הבחירות.

את זאת רצתה גולדה למנוע בכל מחיר. על כן בחרה בשיטה השלישית.

החינוק של שפירא

לדבר מצלצל כימעט כבדיחה, אולם המכשיר לטכסים המוחכם סופק לה דווקא על-ידי יריבה הנוכחי, יעקוב שימ" שון שפירא.

"חוק ועדות החקירה" הוא ה"בייבי" של יש"ש, בן-הזקונים החביב שלו, החוק העיקרי שחוקק בתקופת-כהונתו.

ההיסטוריה של חוק זה נראית אף היא כיום כאירוניה של הגורל. היה זה דויד בן-גוריון שדרש "ועדת חקירה מישפטית" בתקופת פרשת-לבון, כדי לקבוע מי נתן

סוב יודיציה: חייל צה"ל שנושבה בגולן כשהוא נועל נעלי-יבית - מי אשם?